

Oslo, 3. mai 2024

Klima- og miljødepartementet

seh@kld.dep.no

INNSPILL TIL NY AVTALE MELLOM KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET OG ENOVA

Klimamål, klimapolitikk og norsk fastlandsindustri

Industrien kan fjerne klimagassutslippene innen 2050, og forutsetningsvis før vi har kommet dit. Med karbonfangst og annen teknologi kan industrien bli karbonnegativ. Innen 2030 kan fastlandsindustrien mer enn halvere sine utslipp, fra dagens nivå. Dette vil være et nødvendig og vesentlig bidrag til at de norske klimamålsettingene nås. Men det dreier seg også i høyeste grad om norske bedrifters konkurranseevne. Klimakampen har på kort tid utviklet seg til å bli en konkurranse mellom land og kontinenter. I tillegg til at EUs grønne giv innebærer en historisk satsing for kontinentet, tar hvert enkelt av landene sats for å sikre seg en posisjon i et fremtidig, grønt marked. Og konkurransen fra andre kontinenter er betydelig, blant annet fra USA, Canada, EU og Kina som alle satser kraftig på industriell omstilling.

Dagens klimapolitikk baseres i stor grad på at Norge skal nå klimamålene gjennom samarbeidet i EU, i praksis ved at utslippskuttene i stor grad vil finne sted andre steder i Europa hvor kostnadene ved utslippskutt på kort sikt er lavere enn i Norge. Dette gjelder både i kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor. Norge har bestemt et omstillingsmål som er på linje med klimamålene. Med den strategi som nå gjelder, vil vi under enhver omstendighet ikke nå omstillingsmålet. Kostnadseffektivitet må være et sentralt hensyn i utforming av klimapolitikken. Men vi er på linje med Klimautvalget 2050 i vurderingen av at *«hva som er kostnadseffektivt må gjøres på et bredere grunnlag enn bare å se på kostnaden ved enkelttiltak på kort sikt»*. Norge kan ikke fortsette å oppfylle klimamålene gjennom utslippskutt i andre land. Utvalget påpeker at *«en strategi som utsetter alle utslippskutt i Norge til andre, billigere kutt er gjennomført i andre land kan gi en sen og brå omstilling i Norge når man nærmer seg 2050»*. Dette mener vi er et svært viktig moment som må lede til at Norge løfter ambisjonsnivået kraftig når det gjelder tiltak for utslippskutt i de nærmeste årene fremover. Vi viser for øvrig til vår høringsuttalelse vedrørende rapporten til Klimautvalget 2050¹.

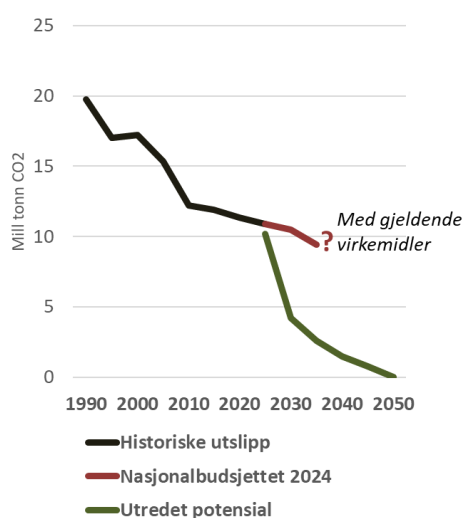
¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-nou-2023-25-omstilling-til-lavutslipp-veivalg-for-klimapolitikken-mot-2050-rapport-av-klimautvalget-2050/id3009052/?uid=d3692a44-ff51-4a80-b8d1-e632b3658269>

Energieffektivisering har i mange år vært nedprioritert i den norske energi- og klimapolitikken. Både Klimautvalget 2050 og Energikommisjonen vektla det store urealiserte potensialet for energieffektivisering i Norge, først og fremst i industrien og i byggsektoren. Og utvalgene la vekt på at det er viktig at dette potensialet realiseres. Energieffektivisering er også et sentralt klimatiltak selv om norsk kraftproduksjon er fornybar. Lavere energibruk er et viktig miljøtiltak generelt sett, uavhengig av hvordan kraften produseres i Norge. I tillegg er tilgang på elektrisitet helt sentralt for å gjennomføre kutt i klimagassutslipp. Energieffektivisering er den mest effektive måten å øke tilgangen på kraft.

Enovas rolle i den grønne industriomstillingen

Enova har hatt og har en sentral rolle som bidragsyter til at industrien lykkes med den grønne omstillingen og at den skjer i Norge. Industrien har redusert sine utslipp med 40 prosent siden 1990 og gjennomført en betydelig energieffektivisering. Enova har vært en svært viktig partner i dette.

De siste årene har imidlertid omstillingstakten vært betydelig mindre. Og forventede utslippskutt med dagens virkemidler er betydelig lavere enn det som er mulig og det som er nødvendig for at vi skal nå våre målsettinger. Dette faller sammen med at Enovas mandat er endret. Utslippskutt i kvotepliktig sektor og energieffektivisering er ikke en del av målekriteriene. I tillegg har Enova lagt om flere av sine virkemidler, og i større grad introdusert periodevis og tematiske utlysninger som ikke samsvarer med industriens utviklingsarbeid og kontinuerlige forbedringsprosesser.

Den altoverveiende delen av industriutslippene og punktutslippene er innen kvotepliktig industri. Det meste av det resterende potensialet for utslippskutt kan teknisk sett realiseres med tilgjengelig teknologi, eller løsninger som er under utvikling og som kan ventes tilgjengelig og «moden» i løpet av få år. Realisering forutsetter imidlertid offentlige virkemidler. Industrien vil gjøre sine investeringer i de land der virkemidlene er tilgjengelige. Kun en liten del av punktutslippene vil ha et 2050-perspektiv med den akselererende hastigheten utviklingen av nye løsninger har.

Enovas ordninger er i dag begrenset til støttebeløp innenfor gruppeuntaket (MEUR 30). Dette er en begrensning som ekskluderer Enova fra å ha noen rolle for de største utslippene. Det er nødvendig å etablere programmer som går ut over dette. Introduksjon av differansekontrakter i industrien kan være et effektivt virkemiddel for å fremme klimarelaterte prosjekter i kvotepliktig sektor. Men investeringsstøtte kan like fullt være et bærende virkemiddel også for store prosjekter. De nye statsstøttereglene tar utgangspunkt i at støtte utover MEUR 30 skal gis gjennom konkurransebaserte ordninger. Land som for eksempel Tyskland har etablert auksjonsbaserte differansekontraksordninger. Men EUs statsstøtteregulering tillater administrativ tildeling der det er den praktiske løsningen. I et lite marked som det

norske, er konkurransebaserte løsninger i mindre grad gjennomførbare. Punktutslippene i Norge er få og ulike, og ikke nødvendigvis godt egnet for auksjonsbaserte tildelinger av støtte. Handlingsrommet i statsstøttereguleringen for å bruke andre løsninger må benyttes.

For at Enova igjen skal kunne ta en relevant rolle i den grønne industriomstillingen, må Enova 1) støtte utslippskutt i kvotepliktig sektor basert på tilgjengelig og moden teknologi, 2) støtte energieffektivisering og 3) ha virkemidler som er relevante for de store punktutslippene.

Ny styringsavtale

Enovas formål bør utvides og presiseres i henhold til det ovenstående:

Enovas formål bør være å bidra til å nå Norges klimamål, inkludert omstillingsmålet, samt målet om mer effektiv energibruk.

Forslag til delmål:

- a) *reduserte klimagassutslipp*
- b) *energieffektivisering*
- c) *teknologiutvikling og innovasjon som bidrar til utslippsreduksjoner og energieffektivisering*

Måleindikatorene må korrigeres tilsvarende:

1. *utslippsresultater tilsvarende xx millioner tonn CO₂-ekvivalenter*
2. *energiresultater tilsvarende xx TWh*
3. *innovasjonsresultater tilsvarende utløst innovasjonskapital på xx milliarder kroner*

Avtalen bør inneholde bestemmelser som gjør at Enovas virksomhet og ordninger innrettes på en mest mulig relevant og effektiv måte med tanke på formålet:

- *Industri- og punktutslippsrettede programmer må være basert på løpende søknader og behandling. Periodevis og tematiske utlysninger passer dårlig for industriens arbeidsmetoder.*
- *Det må gis en klar føring på at Enova skal etablere ordninger for de store punktutslippene, det vil si ordninger utover gruppeunntaket etter statsstøttereguleringen.*

Med vennlig hilsen
Forum for Miljøteknologi
Marianne Lie (sign)
Sekretariatsleder